

SAMENLEVINGSOPBOUW
Antwerpen provincie

Centraal secretariaat te Mechelen

Projecten: Gekleurde Armoede in Mechelen, Energie en Woonkwaliteit en Schoolstart

Samenlevingsopbouw Antwerpen provincie vzw
Brusselsepoortstraat 8, 2800 Mechelen
T 015 20 13 75 – E info.antwerpenprovincie@samenlevingsopbouw.be

Steunpunt Geel

Projecten: Sociale Huisvesting Geel

Velleke 220, 2440 Geel – T 014 56 73 20

Steunpunt Boom

Project: Gekleurde Armoede in de Rupelstreek

Groene Hofstraat 10, 2850 Boom

Steunpunt Lier

Projecten: Ons Gedacht, Wijkgezondheidscentrum 'De Zilveren Knoop', Lierse Homeless Boys

Kluizestraat 37, 2500 Lier – T 03 488 22 72

Steunpunt Turnhout

Projecten: Energie en Armoede, Water en Armoede, Energie en Woonkwaliteit, Gekleurde Armoede in de Kempen

Otterstraat 116, 2300 Turnhout – T 014 43 09 44 of 014 63 31 91

Steunpunt Hemiksem

Projecten: Sociaal Wonen in Hemiksem en Turnhout

Parklaan 13, 2620 Hemiksem

“Maar wat doen jullie nu eigenlijk?”

Die vraag krijgen onze medewerkers wel vaker te horen. Wel, Samenlevingsopbouw werkt aan een wijkgezondheidscentrum in de Rupelstreek, organiseert sollicitatiehulp voor anderstalige minderheden in Turnhout, informeert ouders over de nakende schoolcarrière van hun kleuters in Mechelen ... Dat doen wij dus. Maar er is nog zoveel meer. Problemen met energiefacturen, bezorgdheid over verbouwingen in een sociale woonwijk, slecht geïsoleerde huurwoningen ...

Achter alle rapporten en beleidsnota's zitten heel wat concrete projecten, met hun obstakels en verwachtingen.

En al die projecten en verhalen hebben we gebundeld in deze voorstellingsfolder. Zo ziet u het meteen: 2015 wordt een flink gevuld jaar voor Samenlevingsopbouw.

Want wat doen wij nu eigenlijk? Mensen concrete hulp bieden, een stem geven en samen structurele verbeteringen zoeken. Of gewoon: hard werken aan een meer rechtvaardige samenleving. En dat is een project van lange adem, maar wel één waar we rotsvast in geloven. Een project ook dat vele partners kan gebruiken. En misschien bent u wel een van hen?

Stéphanie Vandenbossche

Mechels Kleuterparticipatieproject

DE SITUATIE

Veel jonge ouders voelen zich niet betrokken bij de kleuterschool, vaak loopt de communicatie tussen school en ouders moeilijk. Bovendien blijkt uit studies dat kinderen die achterop raken in de kleuterschool die ach-

gaven objectieve info over het Mechelse scholenaanbod, en we stelden het aanbod van ons project voor.

Overall werden we bijzonder gastvrij ontvangen. En wat opviel: veel mama's en papa's hadden er geen idee van dat ze hun peutertje al dit voorjaar mogen inschrijven. Huis-

Ten slotte is er nog Bezoektijd, een reeks huisbezoeken op aanvraag voor de meest kwetsbare gezinnen. Een vrijwilligster komt langs met een koffertje, waarin elke week materiaal zit rond een ander thema. Met de inhoud van dat koffertje werken ze samen met ouders en peuter. In dat koffertje zit bijvoorbeeld fruit,

"Een goede schoolstart kan het verschil maken!"

terstand moeilijk kunnen inhalen. Dat is een schrijnende situatie: een slechte start draag je heel lang mee.

ONS PLAN

We willen een zorgnetwerk uit de grond stampen, een netwerk van vrijwilligers, die leemtes in de hulpverlening opvullen. Onze vrijwilligsters nemen de rol van buurvrouw op zich. Ze zijn geen professionals, en dat willen we er ook niet van maken. Hun sterkte is de kracht van het dagelijkse contact.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

We zijn gestart met een proefproject in één Mechelse wijk. Het project is kleinschalig, maar wel stevig gedragen. In januari zijn we op huisbezoek gegaan bij gezinnen die in 2013 een baby kregen. Die kinderen mogen dit voorjaar ingeschreven worden in een kleuterschool. We legden uit wat het inschrijvingsbeleid inhoudt, we

bezoeken hebben echt wel nut, je benadert mensen die niet op een andere manier bereikt worden.

Sinds februari organiseren we elke dinsdagvoormiddag Speeltijd, een clubje in het wijkcentrum waar mama's en hun kleuters komen spelen. Mama's kunnen er vragen stellen, ze leren er andere mama's kennen en de kleuters doen er voorschoolse vaardigheden op. En dan zijn er nog de Ouderbabbels, een groepje voor jonge ouders waar we praten over de start in de kleuterschool, hoe ze hun peuter hierop kunnen voorbereiden, over schoolrijpheid We willen geen aanbod overnemen van diensten als Kind & Gezin of de Opvoedingswinkel. Maar we willen wel, samen met die diensten, informeren en nadenken over problemen van schoolstart. Vandaaruit moet in een tweede fase ook ons politiek werk komen. We willen het signaal dat ouders in de oudergroep geven laten horen in scholen en gemeentes.

en dan maken ze samen fruitsla en geeft ze info over gezonde voeding.

SOMS MOEILIK, WANT ...

We bereiken nog niet de massa voor onze Speeltijd of Ouderbabbels, toch voel ik dat het groeit. Misschien niet altijd zo snel als ik zou willen, maar wie komt is enthousiast en neemt anderen mee op sleeptouw.

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als al 'onze' kleuters ingeschreven geraken;
- ▶ als er een goed contact is met de kleuterjuffen en als ouders en kinderen zich welkom voelen op school;
- ▶ als we het project kunnen uitbreiden naar andere wijken en scholen.

Mieke Clymans *Energie en Armoede*

“Wij begrijpen niet dat je mensen zonder gas of elektriciteit laat leven.”

DE SITUATIE

Meer en meer mensen worden geraakt door energiearmoede. Niet enkel mensen in armoede maar ook middenklassers hebben moeilijkheden met hun energiefacturen. De oorzaken? Betaalbaarheid, onvoldoende sociale bescherming, de kwaliteit van de woning. Bovendien garandeert de geliberaliseerde energiemarkt geen recht op energie.

ONS PLAN

We 'helpen' niet echt mensen met individuele problemen. Veelal proberen we hen door te verwijzen naar de juiste mensen en diensten. Onze werking is meer structureel. We pakken collectieve problemen aan. We zoeken uit waar die precies zitten en hoe we ze kunnen oplossen, samen met mensen in armoede.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

De waakhondfunctie voor de sociale regelgeving van energie blijft heel belangrijk. Als er iets onverwachts gebeurt, willen we in actie schieten.

Collectieve verwarmingssystemen vind je in veel appartementsgebouwen. Ze hebben geen aparte meters voor gas. Wie een betalingsprobleem heeft met zijn gasfactuur, belandt in een wettelijke procedure die kansen creëert om bepaalde problemen op te lossen. Maar bij een collectieve verwarming vallen die mogelijkheden weg. Bovendien kun je in zo'n

systeem je leverancier niet zelf kiezen. We willen de minister bewust maken van dat probleem en samen beschermingsmaatregelen ontwikkelen.

Met een slimme, digitale meter lezen netbeheerders vanop afstand de meterstand af. Maar wat zijn de gevolgen van zo'n meter voor mensen in armoede? Bovendien is weinig rekening gehouden met de digitale kloof die aan het ontstaan is. Een slimme meter kan ook vanop afstand afgesloten worden. Wordt dat niet erg makkelijk zo? De discussie is helemaal geopend.

Ook de aardgasbudgetmeters zijn een actiepunt. Een budgetmeter is een vorm van pre-payment, een betaalkaart voor gas. Voor elektriciteit krijgen gezinnen meestal een buffer van 10 ampère, maar wie geen geld heeft, heeft gewoon geen gas. Een minimale levering aardgas wordt door de OCMW's beslist op basis van individuele dossiers. Alles hangt dus af van de welwillendheid van het OCMW in jouw woonplaats. Dat creëert een grote ongelijkheid. Energie moet gestoeld zijn op recht, en niet op een gunst.

We maken ook deel uit van het Belgisch platform tegen energiearmoede, samen met ondermeer universiteiten en commerciële leveranciers. Daar willen we praten over de agressieve deur-aan-deurverkoop en het ondoorzichtige waarborgensysteem.

Ten slotte werken we aan een engagementsverklaring waarmee gemeentebesturen onderschrijven dat bewoners in hun gemeente niet

afgesloten kunnen worden. Dat zie ik als een opstapje naar een echt grondwettelijk recht op energie.

SOMS MOEILIK, WANT ...

Soms moet je helemaal opnieuw beginnen en dat is jammer. Dat je een akkoord bereikt hebt met overheid en verdelers, en dat achteraf dezelfde praktijken gewoon voortgaan. Dat doet pijn.

Wij begrijpen niet dat je mensen zonder gas of elektriciteit laat leven. Wij vinden dat een mensenwaardige manier van werken: eerst straffen door af te sluiten, en dan kijken wat je kunt doen om te helpen. En soms lijkt het wel of we alleen staan met dat gevoel.

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als we kleine, tastbare resultaten bekommen die mensen in energiearmoede begrijpen en vooruit helpen;
- ▶ als we goede contacten opbouwen met de nieuwe minister, zeker wat betreft de sociale aspecten van het energieverhaal;
- ▶ als gemeenten reageren op onze intentieverklaring. Als ze er gewoon al eens over nadenken: hoe ziet energiearmoede er eigenlijk uit?

Wannes Starckx *Energie en Woonkwaliteit*

DE SITUATIE

Een hoge elektriciteitsfactuur door een slecht geïsoleerde woning – dat komt vooral op de private huurmarkt voor. Huiseigenaars weten dat isoleren en energiezuinig bouwen loont. Maar eigenaars van huurhuizen worden niet getriggerd, want de huurder betaalt de energiefactuur. En huurders investeren niet in andermans woning. Zo wordt de kloof groter.

verwijtend. We helpen hem juist om het in orde te maken, om energiezuinig te renoveren. En als de huurder een ruimer budget krijgt dankzij een lagere energiefactuur, dan is dat ook in het voordeel van de eigenaar. Want zo heeft de verhuurder minder moeite met zijn huur.

Veel mensen weten niet waar ze met welke energievraag terecht moeten. Daarom werken we samen met mensen in de dienstverlening. Samen

naar een ander verliespunt. We zorgen ook dat het toestel op maat is. Een alleenstaande bijvoorbeeld heeft geen gigantische ijskast nodig.

SOMS MOEILIK, WANT ...

Ons grootste probleem is de slechte kwaliteit van de Belgische huurhuizen. Strengere kwaliteitsregels opleggen voor huurhuizen zonder financiële ondersteuning is geen goede zaak. Want eigenaars haken af, de krapte wordt groter en de huurprijzen stijgen nog meer.

Huurhuizen zijn vaak eigendom van oudere mensen. Na een overlijden verkopen veel erfgenamen die woning. Waarom kunnen we het niet via de successierechten fiscaal interessanter maken om de woning in de verhuring te houden?

“Met een energiezuinige ijskast kun je 130 euro per jaar besparen.”

ONS PLAN

Eigenaars doen investeren in hun huurhuizen. Huurders instrumenten geven, hen duidelijk maken waar ze beslissingsmacht over hebben, en zorgen dat ze dat ook doen.

volgen we een dossier van a tot z op. Als ze volgend jaar een gelijkwaardig dossier hebben, weten ze bij welke collega's ze terecht kunnen.

CONCRETE PROJECTEN VOOR 2015

Onze helpdesk behandelt concrete energieproblemen. Dat kan over administratie gaan, goedkopere leveranciers, tips en tricks om te besparen.

Een ander project is Apparaat op Maat, voor mensen die een hoge elektriciteitsfactuur hebben, maar niet kunnen investeren in energiezuinige huishoudtoestellen. Dat project is anderhalf jaar geleden opgestart met het OCMW Beerse en enkele andere partners. Het is eigenlijk een soort overbruggingskrediet. Het OCMW schiet de som voor, en laat het toestel leveren. De klant krijgt drie jaar om het toestel terug te betalen, van de winst op zijn energiefactuur. Als het toestel geleverd wordt, starten we ook de energieopleiding. Met een energiezuinige ijskast kun je 130 euro per jaar besparen, maar je moet wel zorgen dat die winst niet verdwijnt

Samen met gemeentes en OCMW's proberen we de verhuurder te overtuigen of te dwingen om in zijn huis te investeren. Hem duidelijk maken dat we samenwerken, dat water bij de wijn doen ook voor hem positief kan zijn. We tonen de verhuurder wat niet in orde is, maar zijn niet

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als Apparaat op Maat draait;
- ▶ als we op het regeringsbeleid een impact hebben, en via werkgroepen onze doelgroep verdedigen;
- ▶ als we de ervaringen met onze gemeentelijke werkgroepen kunnen bundelen in een nota. Het bewijs leveren: we slaan lokaal de handen in elkaar en dat werkt. We maken het verschil, en dat moeten we nu tonen.

Benedict Mayuku

Gekleurde Armoede Kempen

DE SITUATIE

In Turnhout is het aantal anderstaligen de laatste jaren enorm gestegen. Het probleem van veel anderstalige kansarmen is werk. Solliciteren wordt nog een pak moeilijker, zeker als je analfabeet bent. Bovendien evolueren we ook naar digitale analfabeten. Voor veel mensen is

Een tweede project is de jobbeurs, die we willen organiseren rond één beroep of sector, bijvoorbeeld de schoonmaaksector. Het wordt geen standaardjobbeurs. Onze mensen zullen er hun competenties tonen. Een goede metselaar kan dan bewijzen dat hij zijn vak kent. En dan wordt het plots minder belangrijk dat hij niet zo goed Nederlands spreekt. Het is een manier om de taalproblemen

verantwoordelijke bij de VDAB die hun traject mee in de gaten houdt.

Ook willen we samenwerken met uitzendbureaus. Partners zoeken en worden. We willen constructieve, opbouwende relaties. Geen ruzie maken over racisme, want conflicten brengen niets op en daar hebben we geen tijd voor.

SOMS MOEILIK, WANT ...

Zelfvertrouwen is een groot probleem voor onze mensen. Als ze het gevoel krijgen dat ze niet ernstig genomen worden, wordt de drempel nog groter.

De crisis is overal. Er zijn veel ontslagen, mensen die met pensioen gaan worden niet vervangen, besparingen alom. Toch is de afspraak met de stad over de quota belangrijk. Daar moeten we nu voor strijden, want ooit zullen de crisis en de besparingen voorbij zijn.

“Op onze jobbeurs kunnen we de taalproblemen bij een sollicitatie overwinnen.”

solliciteren via een computer absoluut niet vanzelfsprekend.

ONS PLAN

We werken met de mensen uit onze doelgroep aan hun attitude, ze worden assertiever, kweken een juiste sollicitatiecultuur, verruimen hun netwerk. Ook de VDAB willen we sensibiliseren voor hun situatie.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

De quota, die meer diversiteit in het personeelsbestand van de stad Turnhout moeten brengen, zijn moeilijk haalbaar. Je kunt moeilijk vragen dat ze mensen ontslaan om dan mensen uit een etnische minderheid aan te werven. En door de algemene crisis en de besparingen zijn er nu eenmaal nog maar weinig aanwervingen. Toch blijven we inzetten op dit spoor.

bij een sollicitatie te overwinnen. Het wordt geen grootschalig project, met enkele uitzendbureaus en bedrijven.

De toegankelijkheid van de VDAB is een ander project. Het werk van VDAB-consulenten is niet eenvoudig: elke consulent behandelt veel dossiers. En dat zijn dossiers met heel uiteenlopende klanten, van universitair tot analfabeten. Zou het geen beter idee zijn om die klanten te groeperen? Dan krijgt wie zijn naam niet kan schrijven een andere benadering dan iemand die zeven diploma's heeft. Als je werkt per groep, kun je een communicatiesysteem op poten zetten, dat aangepast is aan de doelgroep.

Een ander spoor dat we momenteel uitwerken is een aantal werklozen die ik help, over te dragen naar de VDAB, maar met begeleiding. Er is dan één

Volgend jaar ben ik tevreden

► als de jobbeurs goed lukt. Daar steken we heel veel energie in. Als het concept er eenmaal staat, kunnen we het gemakkelijk nog een keer herhalen, voor een ander beroep of andere sector.

Lieve Lambrechts

Gekleurde Armoede Mechelen

DE SITUATIE

Cijfers zeggen het al langer: armoede verkleurt. En de gesprekken die wij voeren, bevestigen dat. 85 procent van de mensen die bij het OCMW aankloppen, zijn van een andere etnie. Bovendien wordt een grote groep mensen die in armoede leven niet bereikt door de armoedeverenigingen. En zo blijf je bij de grote witte groep die het beleid beïnvloedt.

ONS PLAN

We zijn begonnen met dit project in 2012. Gewoon de straat op en mensen aanspreken bij voedselbedelingen, in wassalons, bij oefensessies Nederlands ... Als je hen vroeg hoe ze het leven in België vonden en wat er beter zou kunnen, dan ging het heel vaak over kansen op vast werk. Dit vanuit de idee dat wie vast werk heeft, de rest van zijn leven kan opbouwen. En het goed komt met het hele gezin. Daarom viel onze keuze op 'recht op arbeid'.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

Eigenlijk werken we aan één groot project: ondersteuning bij de zoektocht naar werk. Zelfs als je straatveger of schoonmaakster wilt worden, moet je via de computer solliciteren, en dat is niet vanzelfsprekend voor veel mensen. Daarom hielden we hier in Mechelen drie keer per week een permanentie, waar je zonder afspraak kunt binnenstappen, vacatures bekijken, mails sturen, gesprekken voorbereiden.

Uit die groep bezoekers is een belangengroep gegroeid, 15 tot 20 mensen die een keer per maand samenkomen en bespreken wat goed gaat en wat moeilijk is in de zoektocht naar werk. Wat kwam daar uit? Problemen met uitzendarbeid, de vraag van werkgevers naar perfect Nederlands, en de drempels bij de VDAB. Rond dat laat-

vaak tegen de muur loopt, vindt het moeilijk te geloven dat het toch anders kan. Er draaien mensen mee die al heel lang zonder werk zitten. Toch heeft 61 procent van onze groep werk gevonden of volgen ze een opleiding. En voor de 39 procent anderen kan dat een voorbeeld zijn: als ik volhoud, kan het bij mij misschien ook lukken.

“Wie vast werk heeft, gelooft dat hij de rest van zijn leven kan opbouwen.”

ste probleem hebben we een dossier samengesteld. En samen met de groep hebben we dit dossier besproken met VDAB Mechelen. Hun reactie was een echte opsteker voor ons: vanaf dit jaar organiseert de VDAB Mechelen zelf een laagdrempelige permanentie. In onze planning voor 2015 willen we bij VDAB Mechelen deze methodiek introduceren. Vervolgens werken we een draaiboek uit voor het installeren van een laagdrempelige permanentie in een VDAB-afdeling. Die methodiek willen we – samen met VDAB Mechelen – aan andere VDAB-afdelingen in Vlaanderen “verkoch” krijgen.

Over ons volgende thema kan ik nog niet veel zeggen: dat wordt gekozen door en uitgewerkt met de belangengroep.

SOMS MOEILIK, WANT ...

Onze groep draait erg goed. Maar dat was in het begin niet simpel. Wie

Racisme is ook een probleem. Iedereen uit de groep stoot daar vaak op. Racisme geeft een serieuze knak aan je zelfvertrouwen en aan het geloof dat deze samenleving er ook voor jou is.

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als de vrije inlooptmomenten bij de VDAB werken en de mensen uit de doelgroep zich er goed geholpen voelen;
- ▶ als we andere VDAB-afdelingen zover krijgen dat ze zo'n permanentie gaan installeren;
- ▶ als we samen met de doelgroep een nieuw concreet thema rond arbeid kunnen aflijnen.

Jenne Meyvis

Gekleurde Armoede Rupel

DE SITUATIE

Mensen zonder wettige verblijfs-papieren hebben recht op dringende medische hulp van het OCMW. Maar die hulp komt er niet altijd. Bovendien zijn er in Boom veel hulpverleningsdiensten, maar zien veel mensen door het bos de bomen niet meer. Wie met een vraag zit, wordt weggestuurd, want 'daarvoor moet je niet bij ons zijn'.

"Als iemand met een open tbc geen medische hulp krijgt, wordt dat voor de hele regio een probleem."

ONS PLAN

We helpen mensen die dringende medische hulp nodig hebben. In het Huis van de Dialoog organiseren we praatgroepen Nederlands en zorgen we voor een laagdrempelig onthaal en een correcte doorverwijzing.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

Mensen zonder papieren hebben twee basisrechten: onderwijs voor hun kinderen en hulp bij dringende medische noden. Acute medische hulp is niet alleen langsaan op de spoedafdeling van een ziekenhuis, het is veel breder. Je moet aantonen dat je behoeftig bent en dat je geen voogd of borgsteller hebt. Dan kom je in aanmerking voor OCMW-tussenkost. Maar daar loopt het vaak fout. Het OCMW vaart een erg strenge koers.

Met andere partners, zoals vzw Booms Welkom, ORBIT, de Wereldwinkel of het Kinderrechtencommissariaat, hebben we actie gevoerd om die praktijken aan te klagen. Nu oefenen we politieke druk uit en zorgen we dat het probleem op de gemeenteraad belandt.

We zoeken structurele maatregelen om de visie en het beleid van het OCMW te veranderen. En we behandelen ook individuele dossiers: we werken samen met een advocatenkantoor dat pro Deo zaken aanpakt, en we verwijzen door naar artsen die patiënten willen behandelen zonder OCMW-steun. Want dit kan grote gevolgen hebben. Als iemand met een open tbc geen toegang krijgt tot medische hulp, wordt dat voor de hele regio een probleem. Die impact mag je niet onderschatten.

De verbouwingen in het Huis van de Dialoog zijn hopelijk tegen de zomer klaar. In dat Huis kunnen dan alle

zelforganisaties uit de regio terecht. Het zou ook de uitvalsbasis worden voor onze werkgroep, die waarschijnlijk in 2016 rond arbeid zal werken.

Elke woensdagvoormiddag hebben we een wekelijkse praatgroep voor Marokkaanse vrouwen. Het zijn niet echt lessen, eerder gesprekjes over bepaalde onderwerpen, begeleid door vrijwilligers. Ze oefenen heel praktijkgericht hun Nederlands. Dat is niet altijd eenvoudig, want sommige vrouwen kennen maar heel weinig Nederlands en hebben dan de neiging terug te vallen op hun moedertaal. En dan doen de anderen dat ook.

SOMS MOEILIJK, WANT ...

Het algemeen klimaat wil niet mee, het beleid staat weinig open voor hulp aan mensen met een migratieachtergrond. Nieuwe vrijwilligers zoeken is ook moeilijker zolang het Huis van de Dialoog niet klaar is. En de verbouwingen gaan traag. Maar dat komt wel in orde.

.....

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als we het beleid van het OCMW kunnen beïnvloeden;
- ▶ als mensen de weg vinden naar het Huis van de Dialoog;
- ▶ als onze praatgroep Nederlands groeit. En als onze vrijwilligers een grotere rol gaan opnemen.

DE SITUATIE

17 jaar geleden is ons eerste project gestart. Lier telde veel mensen die in armoede leven, terwijl dat eigenlijk niet het beeld is dat je van Lier hebt. Zo is onze werking begonnen: mensen in armoede samenbrengen, horen waar ze voor staan, waar ze mee te maken krijgen.

ONS PLAN

Onze principes? Mensen in armoede opzoeken en een stem geven. Samen nadenken over structurele problemen die samenhangen met armoede en uitsluiting. We vergaderen twee keer per maand met onze groep.

Armoede betekent ook vaak eenzaamheid. Om mensen uit dat isolement te halen, organiseren we activiteiten. En een keer per jaar gaan we op weekend. Waar we nadenken over ons jaarthema, maar waar we ook een vakantiegevoel creëren, met uitstapjes en ontspanning. Kwetsbare mensen willen we versterken, hen meer zelfvertrouwen geven.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

Dit jaar gaat het over inkomen, en de afhankelijkheid van maatschappelijke diensten. Het is vaak moeilijk om hulpverlening stop te zetten. Mensen zijn bang dat ze zullen hervallen. En zo worden ze afhankelijk van OCMW-hulpverlening. We kijken ook naar de andere kant en vragen aan maatschappelijke werkers hoe zij

denken dat mensen weer zelfstandig kunnen worden. We werken aan een dialoog tussen maatschappelijk werkers en mensen in armoede, vanuit een positieve benadering.

In een eerste fase trekken we het thema open en kijken we naar afhankelijkheid op zich, met maatschappelijk assistenten en met mensen in armoede. Eerst bereiden

“De focus ligt niet op wat fout loopt, maar op de ideale cliënt/hulpverlener.”

we de twee groepen apart voor, dan brengen we ze samen aan tafel. Uit wat daar ontstaat, maken we misschien een brochure. Maar altijd vanuit een positieve inslag. De focus ligt dus niet op wat fout loopt, maar op de ideale cliënt/hulpverlener en hoe die er uit moet zien.

Nog rond datzelfde thema zit ik in een lerend netwerk rond schuldbemiddeling, een groep maatschappelijke werkers van het OCMW, het Centrum Algemeen Welzijnswerk en ik, die de stem van mensen in armoede laat horen. Wat daar besproken wordt, leg ik voor

aan de Ons Gedacht-groep. Daaruit moeten concrete praktijktips komen om de dienstverlening te verbeteren.

Vorig jaar maakten we een rapport over het lokale beleid, met zeven thema's waar ze meer werk van kunnen maken. Dat rapport blijven we gebruiken, om het beleid van het gemeentebestuur te evalueren. Passen ze onze aanbevelingen toe of niet?

SOMS MOEILIK, WANT ...

Hoewel we een heel goede samenwerking hebben met het beleid in Lier, verandert dat beleid wel elke zes jaar. En dan moet je weer van nul beginnen. En opnieuw de dialoog starten die je al eens gevoerd had. Want elk nieuw bestuur legt nieuwe prioriteiten. Vandaag gaat het goed, en krijgen we een forum, maar je hebt geen zekerheid.

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als de dialoog met het OCMW rond afhankelijkheid vlot loopt;
- ▶ als het lokaal beleid aandacht blijft schenken aan mensen in armoede;
- ▶ als we ook dit jaar op 17 oktober, de internationale dag van verzet tegen armoede, een succesvol event organiseren.

Joke Nyssen

Lierse Homeless Boys

"Sportclubs beseffen niet genoeg wat armoede is."

DE SITUATIE

Als je met mensen uit kwetsbare groepen praat over sporten en bewegen, zijn ze meestal erg enthousiast. Maar dan volgt een lange lijst met problemen: fysieke, mentale, praktische, financiële ... Ze willen echt veel doen. Maar er is ook veel dat hen tegenhoudt.

ONS PLAN

Ons voetbalproject is gestart in 2009. Het idee was opgepikt door iemand van voetbalclub Lierse, die zo'n ploeg in Antwerpen had zien spelen. De Belgian Homeless Cup verenigt alle soortgelijke voetbalploegen, ondersteunt ze en organiseert drie keer per jaar een toernooi.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

Onze voetballers trainen elke donderdag, een trainer van Lierse begeleidt. Voor de training kunnen onze spelers een uurtje gratis Nederlandse les volgen bij vrijwilligers van Recht en Welzijn. Na de training gaan we samen eten in het sociaal restaurant. En we proberen ook de supporters er bij te betrekken, bijvoorbeeld door samen eten te maken. Wij organiseren regelmatig vriendenmatches, zoals onlangs tegen OCMW-medewerkers. Zo leren spelers van die ploegen elkaar eens op een andere manier kennen.

We hebben een heterogene ploeg van verschillende leeftijden en origine. Mooi om te zien hoe voetbal die allemaal bij elkaar brengt. Sommigen zijn niet acuut dakloos, maar wel

thuisloos, ze hebben geen onderdak en logeren bij een vriend op de bank.

We hebben 20 tot 25 spelers per training. Ik denk dat ze vooral komen voor het groepsgevoel. Je ziet ook mensen groeien. Ik gaf ooit een compliment aan een speler, die duidelijk niet wist hoe hij daar moest op reageren. En een paar maanden later gaf diezelfde man, die haast in elkaar dook na een compliment, een interview aan een regionale televisiezender.

In een gewone sportclub móet je opdagen, je moet de juiste kledij en schoenen hebben, je moet je aan strik-te regels houden. Bij ons ben je altijd welkom, ook al kom je niet elke training en vlieg je al eens uit de bocht.

Uit onze voetbalploeg is een project rond sportparticipatie gegroeid, dat nu voor een jaar subsidies heeft. We hoorden vaak van spelers en supporters: voetbal is tof, maar kunnen we niet eens iets anders doen? Dan blijkt dat niet alleen de financiële drempel te hoog is, voor mensen uit kwetsbare groepen die willen sporten. Daarom willen we ook aan sportclubs vorming geven. Een korting geven is natuurlijk prima, maar het is niet genoeg. Clubs beseffen niet genoeg wat armoede is. We willen onze gasten betrekken bij het benoemen van de drempels die ze ervaren en samen met hen sportinitiaties opzetten.

MOEILIK SOMS, WANT ...

Het beleid is absoluut overtuigd van het belang van ons project, maar

toch moeten we ons telkens opnieuw bewijzen. En je kunt geen harde bewijzen voorleggen in ons project. Je kunt niet zeggen zoveel procent heeft een job gevonden, want daar draait het helemaal niet om.

Maar eigenlijk loopt het project echt goed. De samenwerking met het straathoekwerk en het jeugd-welzijnswerk gaat prima. En ook de samenwerking met Lierse is super. We mogen hen echt alles vragen: oude voetbalschoenen, kousen, truitjes ... ze zijn ongelooflijk.

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als het sportproject van de grond komt;
- ▶ als in onze doelgroep het idee gaat leven dat sport en bewegen ook voor hen een optie zijn;
- ▶ als we de sportclubs kunnen sensibiliseren rond armoede.

A portrait of Liesbeth Verbruggen, a woman with brown hair tied back, wearing a blue scarf and a dark top. She is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is blurred, showing what appears to be a brick wall.

Liesbeth verbruggen

Sociaal Wonen Hemiksem en Turnhout

DE SITUATIE

In Hemiksem werken we in een grote wijk van 340 woningen, met 180 sociale huurwoningen. De sociale huisvestingsmaatschappij wil de wijk vernieuwen. Wij krijgen signalen dat er ook iets moet gebeuren rond 'samenleven'. Want er is weinig contact tussen jong en oud, allochtoon en autochtoon.

In Turnhout experimenteren we met gemeenschapswonen in de sociale huisvesting. In veel sociale woningen waar vroeger gezinnen woonden, leven nu koppels of alleenstaanden. Terwijl er wel een grote vraag is naar sociale woningen voor gezinnen.

ONS PLAN

In Hemiksem werken we aan drie dingen: een buurthuis, bewonersparticipatie rond de wijkrenovatie en de grondrechten in de buurt.

In Turnhout bekijken we of er mensen graag in gemeenschap willen wonen. De grote huizen komen dan vrij voor gezinnen.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

HEMIKSEM: In het buurthuis organiseren we activiteiten rond ontmoeting. Daarvoor zoeken we vrijwilligers, en die moeten zeker ook uit de kwetsbare groepen van de wijk komen. Voor de participatie zitten we eerst samen met architecten, gemeente, sociale huisvestingsmaatschappij, daarna

met de huurders, en ten slotte met alle wijkbewoners. Daarna spreken vertegenwoordigers van die groep met de huisvestingsmaatschappij, de architecten en de gemeente, waarna die hun plannen opmaken of aanpassen.

Hoe zit het met de grondrechten in de buurt? Gaan de kinderen naar school? Zijn er veel werklozen? Welke thema's houden hen bezig? Na een eerste analyse kijk ik nu naar samenwerkingen met andere partijen.

TURNHOUT: Ik plan vergaderingen en huisbezoeken om het concept gemeenschapswonen duidelijk uit te leggen. Met een groep geïnteresseerden wil ik dan samenwerken. Gemeenschapswonen is moeilijk, zeker als je uit een kwetsbare groep komt. In welke mate het wonen gemeenschappelijk wordt, hangt helemaal af van de kandidaat-bewoners. Wordt het één huis? Of verschillende huizen rond een gemeenschappelijke voorziening? Het is een proefproject, we willen kijken of gemeenschapswonen ook lukt in sociale huisvesting.

MOEILIK SOMS, WANT ...

HEMIKSEM: We moeten zorgen dat zodra het buurthuis er is, het ook blijft – zelfs als onze inzet stopt. Want iets aanbieden dat daarna stopt, kan leiden tot verzuring.

TURNHOUT: De wetgeving en het toewijzingsreglement van sociale woningen zijn niet aangepast aan gemeenschapswonen. Je kunt niet zeggen als sociale huurder: ik kies

“We gaan voor een levendig buurthuis voor iedereen.”

voor gemeenschapswonen. Zelfs mensen die al een sociale woning hebben en willen verhuizen, belanden opnieuw op de wachtlijst tussen nieuwe kandidaat-huurders. Bovendien kan een groep niet samen op de wachtlijst staan. Terwijl je wel als groep in het project gaat wonen.

Ook voor uitkeringen is er een grijze zone. Vaak worden vormen van cohousing gezien als samenwonen, een huishouden waar kosten gedeeld worden. En dan verlaagt je uitkering.

.....

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als we in Hemiksem een groepje vrijwilligers met 'goesting' hebben, van wie minstens de helft uit de kwetsbare groepen komt. Als de mensen gerust zijn over de renovaties. Als het buurthuis een levendige plaats wordt die een gemengd publiek trekt, jong/oud en allochtoon/autochtoon;
- ▶ als we in Turnhout duidelijkheid krijgen over de wetgeving en als we een groep geïnteresseerden vinden die het goed met elkaar kunnen vinden. En we het project kunnen opstarten.

Famke Van der Veken *Sociale Huisvesting Geel*

"Je kunt geen scenario schrijven dat in elke buurt gebruikt kan worden."

DE SITUATIE

Uit het visitierapport van de Geelse Huisvesting leerde de sociale huisvestingsmaatschappij dat in bepaalde wijken minder betrokkenheid is. Dit geldt vooral in de sociale woonwijken die buiten Geel liggen.

Gevolg? Bij verbouwingen of renovaties hebben bewoners het gevoel dat beslissingen boven hun hoofd worden genomen en ze hier weinig inspraak in hebben. En dat veroorzaakt onrust en frustratie.

ONS PLAN

In het eerste half jaar ligt de focus op twee wijken die buiten Geel liggen. We werken telkens rond drie pijlers: de verbondenheid tussen bewoners bevorderen, de contacten met de Geelse huisvestingsmaatschappij verbeteren en ten slotte een wijkoverschrijdend bewonersforum creëren dat twee keer per jaar samenkomt om allerlei topics te bespreken.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

Het project is nog maar pas begonnen. Onlangs kregen we een huis ter beschikking dat als buurthuis kan dienen en waar we kunnen samenkomen.

Tijdens mijn huisbezoeken kreeg ik vaak te horen dat er weinig gebeurt in de wijk en dat vinden sommige buurtbewoners toch wel jammer. Er zijn enkele voorstellen en activiteiten die we samen met buurtbewoners kunnen organiseren.

Een tweede project zijn de contacten met de sociale huisvestingsmaatschappij. Buiten de activiteiten die er doorgaan, wordt het buurthuis ook een plaats waar buurtbewoners in dialoog kunnen gaan met de Geelse Huisvesting. De thema's die besproken worden zijn wijkgebonden. Zo zal de dialoog in de ene buurt over de geplande verbouwingen gaan, terwijl in de andere buurt zal gesproken worden over het afvalbeleid.

Wijkoverstijgend willen we dan tot een huurdersplatform komen, dat halfjaarlijks bij elkaar komt en waarin vertegenwoordigers van verschillende buurten een zitje hebben. Topics kunnen de herstellingen, onthaal, huishoudelijk reglement, betaalbaarheid ... kortom, thema's die voor alle bewoners van alle wijken interessant zijn. De wijken van de Geelse Huisvesting liggen geografisch ver van elkaar en hebben op zich weinig met elkaar te maken. Maar ik wil er één overkoepelende organisatie van maken, met stemmen die anders niet of moeilijk gehoord worden.

Ik werk nu heel gericht in twee buurten, maar het is de bedoeling dat ik in de eerste buurt kan afbouwen, en er dan nieuwe wijken bij neem. De groep vrijwilligers neemt mijn taak over. Eigenlijk werk ik om mezelf overbodig te maken.

SOMS MOEILIK, WANT ...

Elke buurt is anders, je kunt niet je werk in de ene wijk kopiëren naar de andere. In de ene wijk zet ik heel

veel in op bemiddeling, kleine stapjes om tot verbondenheid te komen. Je kunt er niet zomaar activiteiten organiseren, want dat zou de problemen alleen maar aanscherpen. En dat gaat soms trager dan gehoopt. Je kunt geen scenario schrijven dat in elke buurt gebruikt kan worden.

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als alle buurten verenigd zijn in een huurdersplatform. Dat zou natuurlijk ideaal zijn, maar ik ben al blij met zoveel mogelijk wijken;
- ▶ als de socialehuisvestingsmaatschappij haar beleid ook echt aanpast aan wat uit dat forum komt;
- ▶ als de communicatie met de huisvestingsmaatschappij verbeterd is.

En na vijf jaar zou ik supertevreden zijn als het bewonersforum ingebed is in de Geelse huisvestingsmaatschappij. Dat het een logische partner geworden is, gedragen door de Geelse samenleving.

Ellen Dries

Water en Armoede

DE SITUATIE

Water wordt voor meer en meer mensen een probleem. Volgens de recentste cijfers werden in 2013 5.000 gezinnen afgesloten. Water is in zeven jaar tijd 71 procent duurder geworden. En verwacht wordt dat de prijs de komende vier jaar elk jaar met 25 procent zal stijgen. Mensen die van water worden afgesloten belanden in nog meer problemen. Financiële problemen, omdat ze veel duurder flessenwater gaan kopen. En ook hun gezondheid heeft er vaak onder te lijden.

ONS PLAN

We gaan op bezoek bij mensen, praten over hun problemen met de waterfactuur, schrijven rapporten met aanbevelingen. Wanbetalers krijgen van het OCMW een uitnodiging voor de lokale adviescommissie water, die hun situatie onderzoekt en beslist of het water al dan niet wordt afgesloten. Maar er zijn 304 OCMW's in Vlaanderen en die hebben allemaal hun eigen politiek. Daarom werken we aan een code goede praktijk voor die adviescommissie water.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

De lokale adviescommissie water is een vergadering met een maatschappelijk werker van het OCMW, een OCMW-raadslid en een medewerker van de watermaatschappij. De klant wordt uitgenodigd om deel te nemen aan de commissie en zijn situatie

uit te leggen. Maar wat is het probleem? Sommige OCMW's nemen die taak heel ernstig. Ze gaan op huisbezoek bij de klant en stellen een betaalplan op. Andere sturen alleen een brief om de klant te waarschuwen, en als hij niet komt opdagen, wordt zijn water afgesloten.

hen de kans geven om informatie en problemen uit te wisselen en adviezen aan de overheid te geven.

MOEILIJK SOMS, WANT ...

De grote watermaatschappijen moeten het economische denken durven

“Wij vinden dat je recht hebt op water, zij denken economisch.”

Daarom draai ik dit jaar mee met de lokale adviescommissie water in vier Vlaamse OCMW's. Wat is de respons, hoeveel tijd investeren ze, wat is haalbaar? Hoe kunnen we meer cliënten bereiken? De Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten is een belangrijke partner in onze stuurgroep. We willen komen tot een gedragen instrument waarmee de Vlaamse OCMW's kunnen werken aan minimale kwaliteitsvereisten voor de lokale adviescommissie water.

Daarnaast wil ik ook samenwerken met de elf Vlaamse watermaatschappijen, die allemaal hun eigen invulling geven aan de Vlaamse regelgeving. Waar kunnen we verbeteren? Want je watermaatschappij kies je als klant niet zelf, de keuze hangt af van je woonplaats.

Een laatste project is de werkgroep die ik wil opstarten, samen met mensen die in armoede leven. We willen

los te laten. Wij vinden dat je recht hebt op water, zij denken economisch. Maar de contacten zijn goed. Ze staan open voor onze ideeën, want de procedures rond wanbetaling kosten hen ook veel tijd en geld.

Geen enkel OCMW wil dat zijn burgers afgesloten worden van het water. Maar OCMW's hebben een grote autonomie. Als zij vinden dat ze de procedure goed uitvoeren is het vaak moeilijk om hun kijk te verbreden. En natuurlijk zijn hun middelen ook beperkt.

.....

Volgend jaar ben ik tevreden

► Het is een project van twee jaar, dus aan het eind van 2015 wil ik de contacten en praktijken van de OCMW's kennen en het begin van de code goede praktijk zien.

Anita Rimaux

Wijkgezondheidscentra Lier en Rupel

"Iedereen is welkom"

DE SITUATIE

De cijfers liegen niet: de toegankelijkheid van gezondheidszorg voor kwetsbare groepen is nog steeds niet gerealiseerd. Dat was niet anders in Lier en in de Rupelstreek. 2 gebieden waar Samenlevingsopbouw aan de kar trekt van wijkgezondheidscentra.

ONS PLAN

In het wijkgezondheidscentrum bieden we kwaliteitsvolle en toegankelijke multidisciplinaire eerste-lijnsgezondheidszorg voor iedereen in het werkingsgebied. Het forfaitair systeem van het RIZIV garandeert de financiële toegankelijkheid. Wanneer mensen zich inschrijven, kunnen ze gratis de zorgverstrekkers

consulteren. Iedereen die in het werkingsgebied woont is welkom!

Gezondheid(szorg) wordt integraal bekeken: fysiek, psychisch en sociaal. Bij gezondheid denken we meteen aan het lichaam, en dus aan de huisarts. Maar ook sociale en psychische gezondheid is cruciaal. Zeker omdat we weten dat veel mensen in armoede – die een groot deel van ons publiek uitmaken – last hebben van psychische problemen.

Naast curatieve zorgen wordt er ook aandacht besteed aan ziektepreventie en gezondheidspromotie. Bij individuele consultaties, door bijvoorbeeld mensen actief aan te spreken voor griepvaccinaties of voedingsadvies. Of we organiseren sessies om te stoppen met roken.

CONCRETE PROJECTEN IN 2015

Sinds 2011 coördineren we de oprichting van het wijkgezondheidscentrum

De Zilveren Knoop in Lier. Ondertussen is de werking stevig uitgebouwd met alsmear meer patiënten. Ze kunnen terecht bij een huisarts, een verpleegkundige, een maatschappelijk werker en een psycholoog (i.s.m. CGG De Pont). Het onthaal gebeurt grotendeels door vrijwilligers. Eind dit jaar zal het centrum volledig zelfstandig draaien en houdt de inzet van Samenlevingsopbouw op.

In de Rupelstreek krijgen we een jaar lang van de provincie middelen voor de opstart van een nieuw wijkgezondheidscentrum. Waar precies weten we nog niet. Het wordt geen kopie van ons centrum in Lier, want de situatie is overal anders.

Volgend jaar ben ik tevreden

- ▶ als het netwerk van het wijkgezondheidscentrum in Lier is uitgebreid, en we concrete samenwerkingsafspraken hebben gemaakt met een aantal diensten;
- ▶ als er in de Rupelstreek een concrete locatie en een huisarts gevonden is, zodat het centrum echt van start kan gaan;
- ▶ als we mee kunnen werken aan initiatieven m.b.t. geestelijke gezondheidszorg. Er zijn zoveel mensen met psychische problemen, en er is zo weinig toegankelijk aanbod. De kans is er nu, er is beweging, we moeten mee op de kar springen.

